

Sygn. akt II AKa 102/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2009 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Waldemar Szmidt
Sędziowie	SSA Elżbieta Mieszczkańska (spr.) SSA Beata Basiura
Protokolant	Izabela Rybok

przy udziale Prokuratora Prok. Apel. Małgorzaty Bednarek

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2009r. sprawy

N. S. syna Z. i M.

ur. (...) w M.

oskarżonego z art. 197§4 k.k. i art. 157§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. i inne
na skutek apelacji obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 25 listopada 2008 r.

sygn. akt. V K 68/07

1/ utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

2/ zwalnia oskarżonego od uiszczenia kosztów sądowych związanych
z postępowaniem odwoławczym, wydatkami tego postępowania obciążając Skarb Państwa.

Sygn. akt II AKa 102/09

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 listopada 2008 roku Sąd Okręgowy
w K., uznał oskarżonego N. S. winnym tego, że:

1) w nocy z 4 na 5 października 2006 roku w K., wykorzystując bezradność pokrzywdzonej P. S. wynikająca z jej stanu upojenia alkoholowego i odurzenia amfetaminą, a także wynikającą z jej niepełnosprawności fizycznej w postaci niedowładu kończyn dolnych, doprowadził ją do obcowania płciowego używając przy tym nieustalonego narzędzia, które wprowadził do jej narządów rodnych, przez co spowodował u niej obrażenia ciała w postaci głębokiego rozerwania pochwy po stronie prawej ciągnącego się do szyjki macicy i częściowego oderwania śluzówki pochwy od mięśni o długości 5cm, rozerwania pochwy po stronie lewej obejmującego całkowicie zwieracz odbytu, które to

obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów jej ciała na okres powyżej 7 dni, to jest winnym przestępstwa z art. 198 kk i z art. 157 § 1 kk w związku z art. 11 § 2 kk i za ten czyn na mocy art. 198 kk w związku z art. 11 § 3 kk skazał oskarżonego na karę 5 lat pozbawienia wolności;

2) w dniu 5 października 2006 roku w K. naraził P. S. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia w ten sposób, że mając świadomość, że doznała ona obrażeń ciała opisanych powyżej, w wyniku których doszło u niej do krwawienia, pozostawił ją w porze nocnej, bez odzieży, w miejscu odosobnionym, wiedząc nadto, iż nie może się ona poruszać samodzielnie z powodu niedowładu kończyn dolnych, to jest winnym przestępstwa z art. 160 § 1 kk i na mocy tego przepisu skazał oskarżonego na karę 2 lat pozbawienia wolności;

3) w dniu 5 października 2006 roku w K., przywłaszczył sobie dowód osobisty, należący do P. S., a także kartę bankomatową wydaną przez (...) stanowiącą własność P. S., to jest winnym przestępstwa z art. 275 § 1 kk i na mocy tego przepisu skazał go na karę 1 roku pozbawienia wolności.

Na mocy art. 85 i art. 86 § 1 kk Sąd wymierzył oskarżonemu N. S. jedną karę łączną 6 lat pozbawienia wolności, na poczet której z mocy art. 63 § 1 kk zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności oskarżonego w sprawie od 9 października 2006 roku do 11 lipca 2008 roku.

Powyższy wyrok zaskarżył obrońca oskarżonego zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego poprzez naruszenie art. 198 kk, polegającą na przyjęciu, że oskarżony swoim działaniem wyczerpał wszystkie znamiona tego przestępstwa współzycia płciowego z osobą o stanie ograniczonej poczytalności, błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na wyrażeniu poglądu, iż oskarżony dopuścił się czynu z art. 198 kk, podczas gdy prawidłowa analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, nie daje ku temu wyraźnych przesłanek. Ponadto autor apelacji zarzucił rażącą niewspółmierność wymierzonej kary do stopnia społecznej szkodliwości przypisanych mu czynów i stopnia jego winy, wynikającą z orzeczenia kary 5 lat pozbawienia wolności za czyn z art. 198 kk.

Zarzucając powyższe obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, bądź o uchYLENIE wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego nie zasługuje na uwzględnienie, a zawarte w niej zarzuty odwoławcze są oczywiście bezzasadne.

Uzasadniając zarzuty obrazę art. 198 kk i błędu w ustaleniach faktycznych, autor apelacji podniósł, że pokrzywdzonej jako osobie pełnoletniej i zdrowej umysłowo znane są skutki działania alkoholu i amfetaminy i nie była ona niezdolna do stawiania, chociażby nieskutecznego, oporu, a przeciwnie od samego początku akceptowała cielesne zbliżenie z oskarżonym, a zatem oskarżony nie wykorzystał sytuacji, iż pokrzywdzona nagle lub po jakimś czasie była tak pijana, że nie była w pełni świadoma swych poczynań.

Na wstępie należy zauważyć, iż wobec faktu całkowitej niepamięci zdarzeń przez pokrzywdzoną, Sąd Okręgowy dysponując jedynym dowodem osobowym w postaci wyjaśnień oskarżonego, szereg faktów interpretował w sposób dla niego najbardziej korzystny i w efekcie dokonał ustaleń faktycznych z pełnym respektowaniem zasad zawartych w art. 5 § 2 kpk i w art. 7 kpk. Apelujący zarzucając Sądowi dokonanie błędnych ustaleń faktycznych, nie wskazuje jakich błędów w zakresie zasad logiki, wskazań wiedzy medycznej i doświadczenia życiowego, miałyby dopuścić się Sąd ustalając, iż w czasie obcowania płciowego, polegającego na wprowadzeniu przez oskarżonego do narządów rodnych pokrzywdzonej nieustalonego narzędzia, co spowodowało poważne obrażenia jej ciała, była ona osobą całkowicie bezradną w rozumieniu art. 198 kk.

Z opinii biegłego dr R. C. (k-913 akt), wynika jednoznacznie, iż pokrzywdzona P. S. w czasie, gdy pobrano jej do badań krew i mocz, znajdowała się pod znacznym działaniem alkoholu i amfetaminy, mimo iż organizm jej w

tym czasie znajdował się już w fazie eliminacji alkoholu i metabolizowania amfetaminy. Stwierdził on ponadto, iż amfetamina i alkohol wchodzi w interakcję, powodując wzajemne wzmocnienie działania i jego spotęgowanie, a w konsekwencji utratę świadomości poprzez działanie na ośrodkowy układ nerwowy i obniżenie poziomu odczuwania bólu. W opinii kolejnej (k-1137 akt), biegły dodatkowo podniósł, iż sama amfetamina może spowodować utratę przytomności, a stwierdzony w organizmie pokrzywdzonej jej poziom, wskazuje na zażycie przez pokrzywdzoną dawki toksycznej mogącej prowadzić do utraty przytomności, również stwierdzone u pokrzywdzonej stężenie alkoholu było dominującym czynnikiem utraty przez nią świadomości i przytomności oraz braku autoobrony organizmu przed podejmowanymi wobec niej czynnościami innej osoby.

Z zeznań świadka M. K. – lekarza z zakresu ginekologii (k-870 akt), wynika, że obrażenia pochwy i odbytu pokrzywdzonej, musiały nastąpić w wyniku użycia przemocy i na pewno łączyły się one ze znacznym bólem.

Biegła psycholog M. S. z kolei zeznała (k-842), że tak silna niepamięć co do przeżytego bólu, jaka wystąpiła u pokrzywdzonej, świadczy, iż w pewnym momencie nastąpiło u niej zerwanie kontaktu z rzeczywistością w wyniku zadziałania substancji znieczulającej – w postaci środków chemicznych.

Reasumując powyższe trafnie przyjął Sąd Okręgowy, iż w czasie wprowadzania przez oskarżonego do narządów rodnych pokrzywdzonej, bliżej nieustalonego narzędzia, znajdowała się ona w stanie wyłączenia świadomości, a zatem brak jest podstaw do przyjęcia, jak sugeruje to apelujący, aby na taką formę obcowania płciowego wyrażała pokrzywdzona zgodę lub ją akceptowała. Przeciwnie z powyższego wynika, że będąc pod silnym działaniem amfetaminy i alkoholu, pokrzywdzona mając wyłączoną świadomość w wyniku, jak to oceniła biegła psycholog, „zerwania kontaktu z rzeczywistością”, była osobą całkowicie bezradną w rozumieniu art. 198 kk, tym bardziej, iż na skutek niedowładu kończyn dolnych, była dodatkowo pozbawiona możliwości samodzielnego poruszania się i podjęcia jakichkolwiek akcji obronnych.

To z kolei wskazuje jednoznacznie, iż pokrzywdzona nie była w stanie podjąć w sposób niezakłócony i swobodny decyzji woli w sferze przyzwolenia na akt seksualny, polegający na wprowadzeniu do jej narządów rodnych bliżej nieustalonego narzędzia twardego, tępego, tępokrawędzistego (przykładowo pięść, butelka, pałka), choćby wcześniej wyrażała swe przyzwolenie na zbliżenie cielesne, pozwalając całować się i przenieść na tylne siedzenie celem dalszych pieszczot cielesnych i nawet celem odbycia stosunku płciowego, do którego wszak nie doszło, skoro w pochwie pokrzywdzonej nie stwierdzono plemników oskarżonego. Przeciwnie powyższemu ustalenie, że pokrzywdzona akceptowała wprowadzenie do swych narządów rodnych narzędzia powodującego tak rozległe obrażenia pochwy i odbytu, jakich w efekcie doznała, byłoby niezgodne ze wskazaniami doświadczenia życiowego, zwłaszcza jeśli się zważy, co wynika i z zeznań pokrzywdzonej i z zeznań bliskich jej osób, nie miała ona doświadczeń seksualnych.

Stan bezradności w rozumieniu art. 198 kk, nie musi się wiązać z niemożliwością rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem. Bezradność bowiem należy rozumieć również jako stan, w którym pokrzywdzona osoba nie ma na tyle sił czy możliwości, aby wyrazić skutecznie swój sprzeciw wobec sprawcy lub w ogóle nie jest w stanie podjąć decyzji.

Osoba bezradna to osoba bezsilna, słaba lub tylko osłabiona pod względem fizycznym lub psychicznym. Za taką zaś, zważywszy stan upojenia alkoholem i stan stężenia amfetaminy w jej organizmie oraz stan kalectwa w postaci niedowładu obu kończyn dolnych, z pewnością należy uznać pokrzywdzoną P. S., przy czym bez znaczenia pozostaje czy, oskarżony zmuszał ją do picia alkoholu lub zażycia amfetaminy, czy też ona dobrowolnie alkohol piła i zażywała amfetaminę.

Zachodzi jedynie pytanie, czy oskarżony miał świadomość, iż wprowadzając do narządów rodnych pokrzywdzonej narzędzie twarde, tępe i tępokrawędziste, że wykorzystuje stan jej bezradności, skoro przestępstwo z art. 198 kk może być popełnione wyłącznie umyślnie w zamiarze bezpośrednim lub ewentualnym, a także quasi – ewentualnym, będącym odmianą zamiaru bezpośredniego.

Zdaniem biegłego R. C. (k-1138 akt), osoba, która widzi drugą osobę będącą pod działaniem alkoholu i amfetaminy, jest w stanie zaobserwować jej nienaturalne zachowania, brak kontaktu werbalnego, lub bełkotliwość mowy, a także bezwładność ciała, a takie skutki, zdaniem biegłego wystąpiły u pokrzywdzonej biorąc pod uwagę stężenie alkoholu i amfetaminy w jej organizmie, a oskarżony, pomimo iż także był pod działaniem alkoholu, był jednak zdolny do prowadzenia samochodu, przenoszenia pokrzywdzonej na tylne siedzenie auta i wreszcie wyboru miejsca jej porzucenia.

W tych okolicznościach ewidentnym jest, że oskarżony co najmniej godził się, że jego ofiara znajduje się w stanie bezradności i ten jej stan wykorzystał dla zachowania się wobec niej agresywnego, w postaci wprowadzenia do jej narządów rodnych twardego i tępokrawędzistego przedmiotu powodującego rozerwanie ścian pochwy i odbytu, tym bardziej, iż jak wynika z opinii psychiatrycznych i psychologicznych, oskarżony cechujący się nieprawidłową osobowością (dysocjalną) i zespołem zależności alkoholowej, ma skłonności pod wpływem alkoholu, do zachowań agresywnych, również w sferze działań seksualnych, o zróżnicowanym stopniu dolegliwości dla ofiary.

Reasumując, stwierdzić zatem należy, iż Sąd I instancji w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie 1 wyroku, nie popełnił błędu w dokonanych ustaleniach faktycznych, albowiem oparł je na przeprowadzonym w sprawie materiale dowodowym, który ocenił z zachowaniem zasad logicznego rozumowania, wskazań wiedzy, w szczególności medycznej i psychologicznej oraz z zachowaniem zasad doświadczenia życiowego. Nie dopuścił się także Sąd Okręgowy obrazy prawa materialnego w zakresie zarzucanym apelacją. Odnosząc się zaś do czynów przypisanych oskarżonemu w punktach 2 i 3, zauważyć przede wszystkim należy, iż zaskarżając wyrok w całości, apelujący nie sformułował w apelacji żadnych zarzutów w zakresie tych przestępstw, jak również w uzasadnieniu apelacji nie podniósł żadnej argumentacji czynów tych dotyczącej. W takiej sytuacji Sąd Apelacyjny jest pozbawiony możliwości oceny apelacji w tym zakresie. Niemniej dokonując analizy materiału dowodowego, w oparciu o który Sąd I instancji czynił ustalenia w zakresie czynów przypisanych oskarżonemu w punktach 2 i 3 zaskarżonego wyroku, stwierdzić należy, iż dokonane ustalenia faktyczne jak i ocena tych dowodów i przyjęta kwalifikacja prawna czynów oraz wymierzona za te czyny kara, są prawidłowe i nie budzą żadnych zastrzeżeń.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut apelacji podnoszący rażąco niewspółmierność kary w stosunku do stopnia winy oskarżonego i stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego, wymierzonej za przestępstwo z art. 198 kk. Przede wszystkim należy zauważyć, iż czyn przypisany oskarżonemu w punkcie 1, został słusznie zakwalifikowany przez Sąd I instancji, jako wyczerpujący znamiona przestępstwa z art. 198 kk i z art. 157 § 1 kk przy zastosowaniu art. 11 § 2 kk. Wyczerpanie jednym czynem znamion dwóch przestępstw, jest okolicznością zwiększającą stopień społecznej szkodliwości takiego czynu, jak i stopień winy oskarżonego. Jeśli zaś zważy się, że obrażenia ciała zadane pokrzywdzonej naraziły ją na konieczność zabiegu chirurgiczno – ginekologicznego, dość długą hospitalizację, spowodowały rozstrój jej zdrowia na okres kilku tygodni, a także zagrażały możliwością trwałego kalectwa, przy uwzględnieniu, iż cierpienia powyższe dotknęły osobę ciężko upośledzoną fizycznie, z czego niewątpliwie oskarżony zdawał sobie sprawę, to trudno uznać, że wymierzona oskarżonemu kara jest karą rażąco niewspółmierną do stopnia winy oskarżonego i stopnia społecznej szkodliwości popełnionego czynu. W aspekcie powyższych zaś okoliczności, nawet przyjęcie, że pokrzywdzona tego wieczoru zachowała się lekkomyślnie, nie może wskazywać na mniejszy od przyjętego przez Sąd Okręgowy stopnia winy oskarżonego, a tym bardziej stopnia społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu. Ponadto z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd I instancji miał na względzie przy wymiarze kary zarówno okoliczności obciążające, jak i okoliczności łagodzące, przy czym brak jest podstaw do uznania, że nadmierną wagę przydał okolicznościom niekorzystnym dla oskarżonego, a w niewystarczającym stopniu ocenił wagę okoliczności łagodzących.